

Redukcija draginskih doklad in nameščenja

Z redukcijo draginskih doklad poročenim državnim uslužbenkam so najbolj prizadete učiteljice, ker tvorijo pač ravno te največji kader državnih uradnic, poročenih z državnimi uslužbenci. Razmere v katerih živi, silijo učiteljice, da si izbere za ženo tovarišico — učitelja, ki mu je, ne le po poklicu, marveč po vsem delu najbližja. Vsled tega je največ poročenih učiteljic omoženih z učitelji in zato najbolj občutijo redukcijo draginskih doklad učiteljic pari in tudi učiteljice poročene z ostalimi državnimi nameščenici. Le malo naših tovarišic je poročenih z možmi s svobodnimi poklici.

Ne moremo trditi, da bi bila plača državnega uradništva sijajna in je bila le potreba, ki je dosedaj vedno narekovala, da so ostale učiteljice tudi po poroki v ušlebi. Mnoge bi se morda rade posvetile edinole materinstvu in gospodinjstvu, toda le redke so tako srečne, da si samo z možovo plačo uredijo in vzdržujejo svoj dom.

Dasi stojimo pred dejstvom, da so draginske doklade poročenim učiteljicam delno ali popolnoma reducirane, vsled tega še ne moremo in tudi ne smemo odstopiti od stališča, da je za isto delo potrebno tudi isto plačilo.

Ako upoštevamo dejstvo, da je v dravski banovini od približno 4000 na osnovnih šolah nameščenih učnih moči vsega približno 800 poročenih učiteljic, tedaj lahko povsem sigurno računamo, da jih je z uredbi o redukciji draginskih doklad prizadetih najmanj 700. Vsega osnovnošolskega učiteljstva v državi je približno 24.000. Vzemimo za razmerje poročenih učiteljic napram ostalemu učiteljstvu kot podlago številke, ki jih kaže dravska banovina. Če odpade na 4000 učiteljstva 700 po uredbi o redukciji draginskih doklad prizadetih poročenih učiteljic, tedaj smemo skoraj s sigurnostjo računati, da je v vsej državi najmanj 4000 poročenih učiteljic, ki so delno ali povsem izgubile draginske doklade. Torej nad 4000 poročenih učiteljic je izgubilo z omenjeno uredbo pravico do iste plače za isto delo ob istem številu službenih let. Poleg teh pa je prizadetih pre-

cej neporočenih učiteljev(ic), ki so jim znižane draginske doklade vsled tega ker stanujejo pri starših.

Prizadeti je znižana plača za 200 do 775 dinarjev mesečno. Vzemimo torej povprečen znesek Din 400 na osebo. Pri 4000 prizadetih znaša torej letni odtegljaj, odnosno država prihrani pri njih nad 19 milijonov dinarjev. Seveda ne more biti to povsem točen račun, vendar neko približno sliko le pokaže. Dnevno časopisje poroča, da bo država prihranila v letošnjem proračunu vsled te uredbe okoli 150 milijonov. Seveda so tu prizadete prav vse državne nameščenke in vsi, ki stanujejo pri starših. Toda primerjajmo le znesek 19 milijonov.

Za nastavitve vsakega učiteljskega abiturienta je potrebno približno 15.000 dinarjev letno. Torej bi s tem denarjem, ki bo odtegnjen poročenim učiteljicam, moglo biti nameščenih nad 1200 novih učnih moči, a poleg tega je bil proračun za osnovno šolstvo letos zvišan za 17 milijonov dinarjev. Iz tega denarja se bo lahko namestilo zopet nad tisoč učiteljskih abiturientov. Na ta način bi prišli na vrsto vsi učiteljski abiturienti, ki jih je približno 3000 in ki vsi čakajo na namestitve.

V proračunski debati je poudaril v parlamentu gospod prosvetni minister, da bodo vsi prihranki, pridobljeni vsled uveljavljanja uredbe o znižanju draginskih doklad, uporabljeni prvenstveno za namestitve novih učnih moči.

Nujna in prepotrebna je namestitve novega učiteljstva tudi iz stališča povzdige našega šolstva. Imamo banovine v katerih pride komaj na 600, 800 ali 1000 prebivalcev po 1 učitelja, a na drugi strani čaka skoraj 3000 brezposelnih učiteljskih abit. na nameščenje.

V prejšnji številki »Učiteljskega tovariša« je bilo javljeno, da bo nameščenih 500 novih učiteljev(ic). Razvoju našega šolstva je pa nujno potrebno še mnogo več moči, vsled tega smemo upravičeno upati, da bodo poleg teh 500 imenovani tudi ostali, ki čakajo na namestitve, ker so se pripravljali izključno le za učiteljski poklic.

z uradnikom IX. skupine:

I. dr. razr.	3555.—	581.25	16.5
II. " "	3055.—	393.75	12.9
III. " "	2855.—	318.75	11.2

z uradnikom X. skupine:

I. dr. razr.	3355.—	387.50	11.5
II. " "	2855.—	262.50	9.2
III. " "	2655.—	212.50	8.0

z uradnikom pripravnikom po § 23./1.:

I. dr. razr.	4430.—	387.50	8.8
II. " "	2930.—	262.50	9.0
III. " "	2730.—	212.50	7.9

z uradnikom pripravnikom po § 23./2.:

I. dr. razr.	3225.—	387.50	12.1
II. " "	2725.—	157.50	5.8
III. " "	2525.—	127.50	5.1

z uradnikom pripravnikom po § 23./3.:

I. dr. razr.	3110.—	387.50	12.5
II. " "	2610.—	157.50	6.0
III. " "	2460.—	127.50	5.1

Drž. uradnica VII. skupine omožena z:

I. dr. razr.	7830.—	750.—	9.5
II. " "	7330.—	500.—	6.8
III. " "	7180.—	400.—	5.5

uradnikom III./2. skupine:

I. dr. razr.	7280.—	750.—	10.3
II. " "	6780.—	500.—	7.3
III. " "	6580.—	400.—	6.0

uradnikom IV./1. skupine:

I. dr. razr.	6330.—	750.—	11.8
II. " "	5830.—	500.—	8.5
III. " "	5630.—	400.—	7.1

uradnikom IV./2. skupine:

I. dr. razr.	5430.—	750.—	13.8
II. " "	4930.—	500.—	10.0
III. " "	4730.—	400.—	8.4

uradnikom V. skupine:

I. dr. razr.	5060.—	750.—	14.8
II. " "	4560.—	500.—	10.9
III. " "	4360.—	400.—	9.2

uradnikom VI. skupine:

I. dr. razr.	4660.—	750.—	16.1
II. " "	4160.—	500.—	12.0
III. " "	3960.—	400.—	10.0

uradnikom VII. skupine:

I. dr. razr.	4320.—	562.50	13.0
II. " "	3820.—	375.—	9.8
III. " "	3620.—	300.—	8.3

uradnikom VIII. skupine:

I. dr. razr.	4065.—	562.50	14.0
II. " "	3565.—	375.—	10.0
III. " "	3365.—	300.—	8.9

uradnikom IX. skupine:

I. dr. razr.	3810.—	562.50	14.8
II. " "	3310.—	375.—	11.3
III. " "	3110.—	300.—	9.6

uradnikom X. skupine:

I. dr. razr.	3610.—	375.—	10.3
II. " "	3110.—	250.—	8.0
III. " "	2910.—	200.—	6.8

s pripravnikom po § 23./1.:

I. dr. razr.	3685.—	375.—	10.0
II. " "	3185.—	250.—	8.0
III. " "	2985.—	200.—	6.9

s pripravnikom po § 23./2.:

I. dr. razr.	3480.—	375.—	10.7
II. " "	2980.—	150.—	5.0
III. " "	2780.—	120.—	4.3

s pripravnikom po § 23./3.:

I. dr. razr.	3365.—	375.—	11.1
II. " "	2865.—	150.—	5.2
III. " "	2715.—	120.—	4.4

Splošne vesti

— Slovenska šolska Matica ima svoj redni občni zbor v nedeljo dne 27. maja 1934. ob 10. uri dopoldan v šoli na Ledin, Komenskega ulica, s tem-le sporedom: 1. Nagovor predsednika. 2. Odobritev zapisnika. 3. Poročilo: a) predsednika, b) tajnika, c) blagajnika. 4. Poročilo preglednikov in absolutorij. 5. Volitve novega odbora. 6. Predlog nekega učiteljskega društva za spremembo pravil glede zastopanja članov po poverjenikih. 7. Slučajnosti. Člani naj se občnega zbora po možnosti udeležijo.

ODBOR.

— Vse sošolce(ke) in nekdanje dijake-inje tolimskega učiteljskega prosim, da sporočijo na spodnji naslov, ako bi se udeležili sestanka, ki bi ga imeli 15. julija v Ljubljani.

Venturini Oskar, učit., Trzin pri Domžalah.

— Kresovi na predvečer sv. Cirila in Metoda. Bliža se praznik slovenskih bratov sv. Cirila in Metoda. Kakor vsako leto, tako naj tudi letos in če mogoče še v mnogo večjem obsegu zaplapolajo na vseh vidnih mestih zlasti pa ob mejah, mogočni kresovi, preko naših državnih mej, ki bodo glasno oznanjali, da prebiva tod veren rod, ki ljubi svojo grudo, ki je pripravljen braniti s svojo krvjo vsako ped svete slovenske zemlje in ki vedno misli na svoje trpeče brate onkraj mejnikov. Šolam, zlasti obmejnimi pripada lepa in hvalevredna naloga, da organizirajo zažiganje kresov, ki naj bo združeno s skromnimi a prisrčnimi nara-

rodnimi prireditvami. Priprave, katere bi bilo dobro že sedaj pričeti, naj se izvršijo s pomočjo šolske mladine. Posamezne šole naj med seboj tekmujejo, katera bo zažgala večji kres. Tako tekmovalje bo gotovo v veliki meri povzdignilo narodno zavest naše šolske mladine. G...ž.

— Pravkar je izšla že osma številka edine slovenske tedenske ilustrirane radijske revije »Naš val«, ki se po vsebini in razkošni opre- mi lahko meri z vsako inozemsko veliko radijsko revijo. Uvodni članki, izpod peresa naših najpriljubljenejših radijskih strokovnjakov, sijajno urejeni in bogato ilustrirani programski del, ki naj posreduje med poslušalci in ljubljansko radijsko oddajno postajo, zabavni podlistki izpod peresa naših najpriljubljenejših pisateljev, ilustrirani tehnični del, kritični pregled ljubljanskih oddaj in beležke iz vsega sveta izpopolnjujejo pregleden tedenski program najvažnejših evropskih radijskih oddajnih postaj. »Naš val« je strokovna revija, izšla je na željo poslušavstva, in ker ima najboljše zveze z ljubljansko radijsko oddajno postajo — obvešča naročnike in simpatizerje našega radia o stališču in razmerah ljubljanske oddajne postaje, obenem pa opozarja naročnike v »Našem valu« radijsko upravo na nove koristne izsledke. Revija je pisana v najpoljudnejši, tudi najpriljubljenejši čitatelju umljivi obliki brez učenjstva. Celotno kri-

Primerjava osebnih draginskih doklad

PRIMERJAVA

o znižanju osebnih drag. doklad omoženih aktivnih uradnic po uredbi z dne 11. aprila 1934. (Nadaljevanje.)

(Opomba: Prvo število so prejemi, drugo odtegljaji, tretje v procentih.)

Drž. uradnica VIII. skupine omožena:

z uradnikom III./1. skupine:

I. dr. razr.	7575.—	775.—	10.2
II. " "	7075.—	525.—	7.4
III. " "	6925.—	425.—	6.1

z uradnikom III./2. skupine:

I. dr. razr.	7025.—	775.—	11.0
II. " "	6525.—	525.—	8.0
III. " "	6325.—	425.—	6.7

z uradnikom IV./1. skupine:

I. dr. razr.	6075.—	775.—	12.7
II. " "	5575.—	525.—	9.4
III. " "	5375.—	425.—	7.9

z uradnikom IV./2. skupine:

I. dr. razr.	5175.—	775.—	14.9
II. " "	4675.—	525.—	11.2
III. " "	4475.—	425.—	9.2

z uradnikom V. skupine:

I. dr. razr.	4805.—	775.—	16.1
II. " "	4305.—	525.—	12.2
III. " "	4105.—	425.—	10.3

z uradnikom VI. skupine:

I. dr. razr.	4405.—	775.—	17.6
II. " "	3905.—	525.—	13.5
III. " "	3705.—	425.—	11.5

z uradnikom VII. skupine:

I. dr. razr.	4065.—	581.25	14.3
II. " "	3565.—	393.75	11.0
III. " "	3365.—	318.75	9.4

z uradnikom VIII. skupine:

I. dr. razr.	3810.—	581.25	15.3
II. " "	3310.—	393.75	11.9
III. " "	3110.—	318.75	10.2

Anketa o mladinskem tisku

Znana mladinska ilustratorica Mila Prunkova-Utva pravi: Dasi je poizkusna številka »Mlade Jugoslavije« vzorno urejen in prav dober časopis za odraslejšo mladino, a manjka mu na vsak način več pripovedne vsebine, vendar po mojem mnenju nikakor ne kaže za ta časopis žrtvovati »Našega roda«, ki je brezdvomno najboljši sodobni mladinski list, dobro vpeljan in priljubljen. Skoro vse, kar prinaša »Mlada Jugoslavija«, bi prinašal lahko tudi »Naš rod«, ki je pa še po svoji zunanosti in vsej opremljenosti bolj pripraven, da se hrani in veže, ter ima trajno vrednost, medtem ko bi bila »Mlada Jugoslavija« le časopis, ki se ga navadno enkrat prečita, potem pa zavre. Vsekakor pa je poizkusna številka »Mlade Jugoslavije« samo za odraslejšo mladino, ki ima že itak mnogo čtiva na razpolago.

Pisatelj g. Bogomir Magajna: Mladinsko revijo ali mladinski časopis? — Imamo že mladinsko prilogo »Jutra« in mladinsko prilogo »Slovenec«. Poleg tega prebere deca že redno dnevnik ali tednik svojega očeta. Novic več kot dovolj — morda več kot preveč za mlado dušo. In sedaj naj jim nudimo še tretji časopis, ki naj bi nadomestil revijo in bo vse prešlo polagoma v vsakdanjo plehkost sedanje družbe — in morda celo v sfere, ki bi otroku ne sme biti blizu. Da — nudi otroku časopis — odgovarjajoč popolnoma njegovi duši — bi ne bilo zlo. Toda pre-dobro poznam razmere in moči in vem, da se to ne bo zgodilo. Pa to ni glavno — glavno je to — da plemenitimo dušo otroka, ki naj zraste v globokega, plemenitega — ne vsakdanjega človeka, ki bi se hranil z novicami — ampak da bo rasel iz sebe in gradil iz sebe. Dajajmo mu rajši tvorbe ki ga ne bodo zabavale le za hip, le za hip vzbudile njegovo zanimanje, ampak mu bodo ostale v duši traj-

no in bile kali za mogočne tvorbe lepote in plemenitosti, ki raste iz umetnosti in kali za socialno pravičnost. Pa ni revija le za en rod, ampak za mnogo rodov — novica pa je en dan in potem se zavije sladkor vanjo. Kar pa se v dobi velikega zgodi, je mogoče povedati tudi v reviji — velik dogodek ostane večer. Ne bo to težko — saj velikih dogodkov je danes malo. Pred umetnostjo pa ne bežite in ne rogajte se ji, kajti ona se poraja iz najlepših in najboljših kotov človekove duše in je najpristnejši temelj kulture vsakega naroda, kajti ona je tudi najmanj sebična. Nadomestite revijo s časopisom in otroci iz l. 1945. bodo samo povpraševali po »Našem rodu« iz l. 1935.

Pesnik in urednik »Jutra« g. Karlo Kocjančič nam odgovarja: Vprašanje se da obravnavati s treh strani: s stališča aktualnosti, s stališča oblike in s stališča vsebine. Na kratko:

Če je šlo za to, da bi dali mladini v roke list, ki bi jo informiral hitreje o aktualnih, njenega zanimanja vrednih in potrebnih problemih, tedaj bi bilo omeniti, da nima dvotednik pred mesečnikom nobene posebne časovne prednosti. Treba bi bilo v ta namen ustvariti mladinski dnevnik ali vsaj tednik, pri čemer se nočem podrobneje spuščati v vprašanje, kako bi se pri nas takšno podjetje, ki je pri večjih narodih povsem mogoče, obneslo v finančnem pogledu. Prepričan sem, da bi se ne obneslo.

Če je šlo za to, da se mladina privadi pravočasno na nemarnejšo obliko, ki jo imajo normalni časniki običajno pred revijami, potem se je namen posrečil. Vprašanje pa je, da-li ne zavajamo s tem mladih ljudi na pota nižjega okusa, ki se ga bo v življenju samem lahko navzela na tisoč drugih, uspešnejših načinov. Po mojem mnenju pa je naloga vzgojiteljev ta, da mladini okus izbistrijo in da jo naučijo zavračati slabše, če je boljše na razpolago.

Če je šlo končno za slabšo vsebino (kajti slepec mora videti, da je vsebina »Našega

roda« neprimerno boljša, bolj pestra, zanimivejša in zato bolj vzgojna), tedaj bi svoj odgovor apliciral na zadnji stavek prejšnjega odstavka.

Lahko bi se pa menili tudi o tem, kakšen učinek bo imelo izdajanje še enega mladinskega lista na življenjsko potenco že obstoječih mladinskih listov. Nedvomno jim bo pobralo nekoliko naročnikov, kajti v sedanjih razmerah bi bilo naivno misliti, da jim ga bo povečalo ali pa, da bi si mogli mladi ljudje obdržati oboje, staro in novo. Če bi pa moral radi manj vrednega novega »Naš rod« celo izginiti s površja, potem bi morali takšno početje klasificirati med brezumna. Ali se ne da stvar urediti tako, da bi »Našemu rodu« pritaknili še nekaj tako zvanega »aktualnega gradiva« (toda v prvovrstni obliki, ne tako plehko kakor je začela »Mlada Jugoslavija«) in da bi ga polagoma spreminili v dvotednik ali celo tednik, čeprav v nekaj zmanjšani obliki? Če se to ne da, ne da bi trpela njegova oblika in vsebina, tedaj je boljše eksperimentiranje opustiti. Učitelj ima itak še eno in veliko pametnejšo možnost, da seznaní mladino s perečimi vprašanji in jih razloži tako, da ne bo imela samo njena radoznalost, temveč tudi njena duša nekaj od tega. Mislim na možnost, ki se po drugih deželah, na iniciativo naprednih vzgojiteljev, prakticira v nemajhnih meri: namreč to, da se med šolsko čtivo sprejemajo tudi primerni sestavki in notice iz dnevnih in strokovnih listov. To bi bilo nekaj tudi za naše šole in predvsem za našo šolsko mladino. Le povprašajte jo!

G. Boris Orel, publicist, ki se že več let bavi z mladinsko literaturo, piše: Kateri list naj izhaja, »Naš rod« ali »Mlada Jugoslavija«? Izbera ni težka in vsakdo se bo po treznem preudarku in razmisleku odločil za nadaljevanje »Našega roda« in za opustitev tednika »Mlada Jugoslavija«. Nekaj iztočnic take odločitve:

1. Imamo mladinske tednike (»Mladi Slovenec«, »Mlado jutro«, ki naj se izpopolnijo

v zmislu nalog takih tednikov (usmerjanje v tokove realnega življenja in aktualne svetske zanimivosti itd.).

2. Prispevki v takih mladinskih tednikih ali dnevnikih so res iz živga časa, a jih tudi čas hitro uniči; mnogo bolj so izpostavljeni nevarnosti pozabljenja in minljivosti nego v mesečnikih, ki so spričo oblike dnevnika ali tednika resničnejša podoba knjige.

3. Mladina je pred tako praznično mesečno knjigo mnogo bolj zbrana in jo težko pričakuje, ker ne izhaja vsak dan.

4. Tudi pedagoška stališča, ki dandanes zagovarjajo izdajo mladinskih tednikov, niso v vsem dobra in pravilna. Zdi se, da se s teh stališč le preveč in prerado prehiteva kulturno-vzgojne oblike (otroci se gredo »velike« čitatelje, prim. pomanjšane prikaze vsebin in poročil iz vel. dnevnikov).

5. Danes ob preoblitju in plohi besed pozabljam na resnično vrednoto pisane besede. Povsakdanjili smo besedo, da damo prostora modernosti in aktualnosti časa in roju vzgojnih gesel. In otrok postaja zares velik vseved, ali nekeje v najskritejšem jedru pa le ohromel in mrtev.

6. Take stvari se mora naravno gledati v okviru ekonomske svojstvenega prostora slovenskega naroda; drugod se stališča in vidiki primerno izpreminjajo.

Profesorica, slikarica in mladinska pisateljica gđ. Ksenija Prunkova piše: Mislim, da je nepotrebno eksperimentirati in poskušati novotarije, ko je »Naš rod« tako priljubljen, kar priča gotovo najboljše ogromna naklada. Gotovo je tudi mladinski list v obliki časopisa dobra ideja, a škoda bi bilo radi tega opuščati priznani dober mladinski list. In še nekaj: časopis je časopis. Papir je slabši, format je večji. Niti ta, niti oni nista primerna za vezavo. Časopis prebereš, potem pa zaviješ vanj čevlje, da jih ponesesh čevljarju v popravilo. Gotovo je pametno, da mladino seznanimo z aktualnimi vprašanji in dogodki. A slednji imajo dovolj prostora tudi v »Našem rodu«.

žanke in podobne kratkočasnosti imamo v »Našem valu«, povrh pa tudi dopise naših rojakov v tujini, ki jim je naša kukavica edin sladak glas iz domovine. »Naš val« je korajžen, podjeten in vesel, kakor na krasni naslovni strani naš harmonikar, ki je najljubši naš drug, če smo doma ali daleč tam onkraj morja. »Naš val« izhaja vsak petek in stane za vse leto le 120 Din, mesečno pa 12 Din. Naroča se pri upravi, Gajeva ul. 8.

— »Zbori«. Revija nove zborovske glasbe, ureja Zorko Prelovec, izdaja pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« letnik 1934 (X. št. 2). — Vsebinska glasbenega dela D. Bučar »Trije bratci« mladinski zbor, D. Bučar, »Kurent« mešani zbor, vsebinska književnega dela V. Bojc, »Slavček v 50. letih«, E. Adamič, »Četrtri stavek Beethovne IX. sinfonije«, Iz naših organizacij in društev. Koncerti. Novosti. Razno. Iz uredništva in upravnštva. Uprava »Zborov« ponovno lepo prosi naj se naročniki zavedajo dolžnosti do svojega lista in naj čimprej nakazujejo naročnino za leto 1934 v znesku 50 dinarjev.

Naša gospodarska organizacija

PODPORNI SKLAD US

Nekaj misli k osnutku pravilnika za podeljevanje podpor.

Na zadnjem obnem zboru Učiteljske samopomoči leta 1933, v Ljubljani je bilo osvojeno načelo, da je treba postaviti to ustanovo na širšo socialno osnovo, tako da v bodoče ne bo izplačevala le posmrtnin, marveč da bo pomagala svojim članom v primeru resnične stiske in potrebe, zlasti pa v boleznih tudi z denarno podporo v obliki brezobrestnega posojila. V ta namen se je ustanovila v okvirju samopomoči podporni sklad, v katerega smo vplačali člani baš ta mesec zadnji obrok skupnega prispevka v višini 60 Din. Z ustanovitvijo podpornega sklada je postala samopomoč resnična učiteljska socialna ustanova, ki nosi upravičeno svoje ime. Fond sedaj že dejansko obstoja in se bodo pričele v kratkem tudi podeljevati podpore.

V zadnji številki »Učit. tovariša« je bil objavljen osnutek pravilnika podpornega sklada, ki določa pogoje za podeljevanje podpor in pride v razpravo na obnem zboru v Mariboru 13. t. m. V celoti je osnutek prav dober in kaže vso skrb sestavljalca in načelstva zadruge za podporni sklad. Vendar so v nekaterih ozihih pogoji za pravico do podpore pretrdi, kar ni v interesu članov samopomoči, niti ni in ne more biti namen pravilnika, otežkočati oz. onemogočati podporo resnično potrebnim.

Kot pogoj za pravico do podpore je navedeno v 2. členu pravilnika 5letno neprekinjeno članstvo v zadrugi. Ta doba je absolutno predolga. Čisto umestno in potrebno je, da se s pravilnikom zabrani izkoriščanje, vendar pa je neumestna vsaka določba, ki bi kakorkoli nasprotovala namenu fonda, kateri naj služi za pomoč v resnični stiski nahajajočim se članom. Stiske in težave pa ne čakajo na časovne omejitve v pravilih in pravilnikih, marveč se pojavljajo nepričakovano in nenadoma. Bojazen, da bi se radi skrajšanja čakalne dobe pojavili primeri izkoriščanja po mojem naziranju ni utemeljena, ker uverovljata navedbe prosilca po dva verodostojna člana US in ima načelstvo zadruge poleg tega tudi možnost, da v neutemeljenih in manj nujnih primerih podporo odkloni, v dvomljivih pa si poišče zanesljivih informacij. Čakalna doba pa je kljub temu potrebna, vendar naj bo čim krajša, da prikrajšamo čim manj resnično potrebnih tovarišev, ki bi se obrnili za podporo na Samopomoč.

Se trša je določba v drugem stavku 5. člena, ki pravi, da član US po popolni poravnavi prejete podpore najmanj tri leta ne more dobiti nove podpore. Taka določba je za pravilnik kateregakoli sklada, v katerega se prejete podpore vračajo, nesprejemljiva. Namen fonda je, pomagati v potrebi, ta določba pa izključuje že sama po sebi za gotovo dobo vsako pomoč za vsak, tudi za najnujnejši primer. Podporni sklad z ozirom na svojo skromno višino res ne more služiti posebno velikemu številu članov v pomoč, lahko pa služi najpotrebnejšim. Kdo od prosilcev pa je potrebnejši in v katerih primerih je pomoč nujna, bo najlažje presodilo načelstvo zadruge samo, ki bo imelo iz podatkov v prošnjah dovolj vpogleda v vsak posamezen primer. Podelitev nove podpore ne more in ne sme biti vezana na kak termin, marveč naj izira pravica do nje edino iz težkega življenjskega položaja, s katerega vidika bo načelstvo zadruge tudi podpore odobraval in določalo prvenstvo. Ves 5. člen projekta, ki je v diametralnem nasprotju s socialnim gledanjem in razsojanjem, naj zato v pravilniku izpade.

Končno naj omenim še čl. 14., ki navede, da poravnava prejemnik poleg prejete podpore in efektivnih stroškov, ki nastanejo za zadrugo z nakazilom in vračanjem posojila, tudi dejanske upravne stroške, kakor jih določi načelstvo v zmislu pravil. S plačilom upravnih stroškov preneha biti podpora brezobrestno posojilo, ker se morejo odmerjati upravni stroški le procentualno od prejete podpore, ki bi postala torej posojilo po jako znižani obrestni meri. Plačilo upravnih stroškov, t. j. odškodnine za delo, bi nasprotovala namenu podpornega sklada kot okvirne institucije Učit. samopomoči in bi obremenjevala ravno one, ki so plačila najmanj zmogni.

Z ozirom na obrazloženo, stavljam za občni zbor k pravilniku o podeljevanju podpor sledeče konkretne izpreminjevalne predloge:

1. Pogoj za podelitev podpor je dveletno neprekinjeno članstvo v US. To dobo pa lah-

ko načelstvo v izredno težkih primerih skrajša za polovico.

2. Člen 5. naj iz pravilnika izpade, ker nasprotuje po svojem bistvu namenu fonda.

3. Člen 14. naj se glasi: Podpora se brezobrestno vrača US v Ljubljani. Prejemnik poravnava samo stroške za tiskovine in poštnino (točka 12.), za izdane položnice in vknjižbo pri poštni hranilnici in eventualne druge efektivne stroške. Končni dostavek osnutka: »... ter dejanske upravne stroške, kakor jih določi načelstvo US v zmislu pravil«, naj iz pravilnika izpade. Metod Kumelj.

UČITELJSKI DOM V OMIŠLJU.

Zadnje nedeljo, dne 6. t. m. je imelo svoj redni občni zbor »Društvo za zgradbo obmorskega učiteljskega doma v Omišlju«. Ta, za društvo nad vse važni občni zbor je prinesel potrebne sklepe za čim hitrejšo realizacijo naše obmorske postojanke. Odbor društva je ostal z malo spremembo isti kot je bil: predsednik Grum Rado, mestni šolski nadzornik v Ljubljani, namestnik predsednika Michler Ivan, sreski šolski nadzornik v Ljubljani, odborniki Kocijančič Ivan, učitelj, Drašček Ela, učiteljica, Zor Miroslav, učitelj, Zupancič Jože, učitelj, Serajnik Joško, šolski upravitelj, Hofbauer Lojze, učitelj, namestnik Traven Albina, učiteljica, Dimnik Ivan, šol. upravitelj, Gallob Rudolf, šol. upravitelj in pregledniki Polak Marija, šol. upraviteljica, Gradnik Rajko, šol. uprav. ter Verk Miloš, šol. upravitelj.

Članski prispevek se je določil na 2500 dinarjev plačljivih v mesečnih obrokih po 100 Din. S plačevanjem se prične s 1. septembrom t. l. in sicer se bodo prispevki odračunavali že pri računovodstvu od plače. V ta namen bodo prejeli vsi člani v podpis posebne izjave, da se s tem strinjajo. Kakor hitro bo v društvu zbranih 200 članov — in to bo predvidoma kmalu — se ne bodo novi člani več sprejemali. Eno leto po tem bo obmorski dom dozidan in odprt. Člani, ki bodo plačali do otvoritve polni prispevek, se smatrajo kot člani ustanovitelj in uživajo glasom društvenih pravil precejšnje ugodnosti (prednost poseta in režijske cene).

Novi odbor je prejel polna pooblastila, da pospeši na vse mogoče načine zidavo doma in da sme v to svrhu najeti tudi posojila. M. Z.

—g Popravek. V zadnji 37. številki »Učit. tovariša« na strani 3. sem podpisani navedel nekaj misli, ki so bile merodajne pri sestavi pravilnika za podporni sklad. Tiskarski skrat se je hotel uveljaviti in je zmedel precej prvo misel: strogi pogoji in utemeljeni vzroki. Več mesečno čakanje na nakazilo pokojnine je preobrnili v posmrtnine. Omenim naj, da se posmrtnine v US nakazujejo takoj po prejemu potrebnih listin (§ 3.). na nakazila pokojnin pa čaka mnogo upokojenecov po več mesecev. Pozoren čitatelj je popravil to napako gotovo že sam, saj je v 4. točki pravilnika to jasno poudarjeno. Iv. Kocijančič.

Učiteljski pevski zbor JUU

DNEVA MLADINSKE GLASBE.

Njegovo Veličanstvo kralj Aleksander I. je blagovolil sprejeti pokroviteljstvo nad prireditvami v dnevih mladinske glasbe.

2. junija zvečer bo izvajal Trboveljski slavček 18 skladb od 18. jugoslov. skladateljev; vse skladbe so novejšega datuma.

3. junija predpoldne od 10. ure dalje bodo nastopili v unionski dvorani v Ljubljani sledeči mladinski zbori s temi skladbami: St. Vid nad Ljubljano: Boris Papandopulo »Defino vino crveno« in Krsto Odak »Čmelice brene«. Licej, Ljubljana: C. Pregelj »Oj, lepo je res na deželi« in E. Adamič »Tam gori za našo vasjo«. Litija, osnovna: Slavko Osterc »4 Belokranjske šaljivke«. Jesenice, osnovna: F. Juvanec »Slovanska« in Ant. Foerster »Planinska«. Jesenice, sokolski: St. Mokranjac »Il. rukovet srpskih nar. pesmi« ter E. Adamič »Tri drobne konopel«. Dol pri Hrastniku: E. Adamič »Nmau čez izaro« in D. Cander »Domoljubje«. Medija-Izlake: J. Aljaž »Triglav« ter E. Adamič »Kdo najlepše živi«. Dolnja Lendava, osnovna: J. S. Slavenski »Dečja igra« in Iv. Grbec »Stari dedek«. Gor. Lendava: M. Kogoj »Holadrij« in E. Adamič »Pri polju«. Komenda: Fr. Marolt »Pase Janko« ter E. Adamič »Jurjevanje«. Šmartno ob Paki: E. Adamič »Pesem beravca« in Fr. Klančnik »Samo to noč«. Planina pri Sevnici: C. Pregelj »Prav lepo je v vigradu« in »Soldaški boben. Kranj — glasbena matica: St. Mokranjac »Koleda«. E. Adamič »Tiri, tiri tinje«. Šmartno pri Litiji: E. Adamič »Koroški fantom« in »Na Jurjevo«. Brežice — cerkveni: C. Pregelj »Pojte, pojte drobne ptice« ter V. Mirk »Koromandija«. Novo mesto, mešanska: St. Mokranjac »Pazar živine« ter E. Adamič »Čbelica mi let' čez goro. Žiže pri Konjicah: s spremljavo harmonike narodna »Izidore« in Mokranjac »Maršala Petra garda«. Zetale: M. Cander »Mak« in Mihelič »Molitev«. Zagorje ob Savi, glasbeno društvo: Mladen Pozaj »Četiri svatovske iz Bukovca«. Studenec-Ig: Iv. Grbec »Če ledih stana« in E. Adamič »Drežniška. Radeče pri Zid. mostu: E. Adamič »Koroška pisma« in »Tičica lepo poje«.

Vsi zbori zaključijo skupno s sledečimi skladbami: Iv. Grbec »Greje in se smeje« in »Snežinke« ter E. Adamič »Svatovska«.

Vrstni red zborov pri nastopu bomo javili v prihodnji številki »Učit. tovariša«.

Seja pripravljalnega odbora bo v soboto 12. t. m. ob 18. uri v prostorih sekcije JUU v Ljubljani. Prosimo za polnoštevilno udeležbo.

Šolski radio

—r XXX. teden. V torek 15. maja bo predaval g. Svetozar Hribar: O aeroplanih in zračnem prometu.

Predavanje obravnava v početku tehnično konstrukcijo aeroplanov v poljudni obliki z lahko razumljivimi primeri. Nato preide na kratek pregled razvoja letalstva, ozirajoč se na posamezne narode. V drugem delu obravnava splošen pomen letalstva za človeštvo, bodisi v trgovskem, kakor narodno obrambnem smislu. Nato navaja pregled našega zračnega prometa ter razloži prednosti potovanja, kakor tudi prevoza blaga z letali.

V petek 18. maja bo predaval g. Vojko Jagodic: Naši narodni pregovori.

Menda je to, da smo skoro popolnoma pozabili na našo domačo, narodno modrost, in se zakopali čez glavo v neko »tujo učnost«, eden glavnih vzrokov, da smo hladni in skoro tuji do vsega, kar je bilo in je pristno naše. To se onemu, ki zna in razume zasledovati, prav jasno kaže pri slehernem srečanju, pa najsi bo to v sliki ali besedi.

Danes nam manjka modrosti, pa z njo v zvezi tudi pravega humorja. Pa prav v narodnih pregovorih in prilikah je obojega dovolj: modrosti in humorja. Pregovori in prilike so zrasle iz pristnega življenja in prav tega nas uže tako korenito, kakor najboljši, v življenju preizkušeni prijatelj.

Narodnih pregovorov bi se morali posluževati zlasti učitelji. Sommert pravi o važnosti narodnih pregovorov v šoli: V pregovorih je izražen značaj narodov, iz njih čitaš bistrost razuma, zdrav, krepak narodni humor, iz njih zajemaš bogate izkušnje, običaje in navade naroda. Pregovori nam krepe čut do poštenosti, odkritosti in pravosti, kar bodi tudi glavna in prva naloga narodni šoli.

KAKO SI PREDSTAVLJAM DIFERENCIRANJE ODDAJ SOL. RADIA.

Že zadnjič smo dognali, da tudi pri oddajah šolskega radia ne prihaja v poštev vsa šolska deca za vsako oddajo. Kar n. pr. višjo učno stopnjo že zanima, gre kaj lahko mimo ušes nižje učne stopnje, ki za dotično snov še ni dovolj razvita. To je vsakemu učitelju psihološko razumljivo. Pa tudi izkustvo kaže to.

Poslušali smo najrazličnejša predavanja pa smo se potem o njih razgovarjali. Tak razgovor je čestokrat zelo zanimiv in za učitelja zelo — poučen, ker se ob njem pokaže otrokova miselnost in duševna razvitost. Pa se je ob takem razgovoru pokazalo sledeče: 1. Pravljice in pripovedki si žele otroci vseh učnih stopenj. Pa saj smo odrasli tudi taki: zabavno čtivo nas po dnevnem delu razvedri in smo ga — potrebni.

Za pripovedkami pa je najbolj zaželen lahkoda domača glasba in sicer: milo doneče citre, poskočne harmonike, strumna vojaška koračnica, nadalje petje znanih narodnih pesmi, šele za tem klavir in težje skladbe.

Zemljepis, prirodopis in prirodoslovje bi mogli staviti v isto vrsto. Zanimanje pa zavisi tu že od načina podajanja. Zemljepisna snov v obliki potopisa je velezanimiva, ista snov podana na katerikoli drugi način je za otroka — pretežka. Isto je s prirodopisno in prirodoslovno snovjo. V prirodopisu se otroci ne zanimajo toliko za opis živali ali rastline kakor za njeno življenje. Jaz sam nisem poseben prijatelj tega predmeta, zelo rad pa čitam n. pr. Herfortove spise in poslušam Kapusova predavanja. Zakaj bi od otrokove miselnosti pričakovali kaj drugega? Tisti večni »kako in zakaj« je zanimiv v vseh vprašanih vzhajajo in izobrazbe. Zato je treba pri vseh predavanjih paziti na ti dve vprašanji. Vsa predavanja je treba usmeriti v to smer. To sploh bodi način modernega predavanja! To je življenjsko.

Iz prirodoslovja menda sploh ni mogoče predavati drugače kot na podlagi »kako in zakaj«. Zato so vsa prirodoslovna vprašanja tako zelo zanimiva — če nanje odgovarja, oziroma če jih razvija človek s potrebnim elanom. Saj vemo, da je bil v naših šolskih letih ta predmet med najpriljubljenejšimi, če je bil učitelj za to. Ta predavanja so otrokom zelo priljubljena.

Za tem prihaja na vrsto zgodovinska snov. Sama na sebi je abstraktna, ker je iz preteklosti. Dober predavatelj pa jo poživlji. Kar poskusite pripovedovati otrokom o svetovni vojni. Videli boste, kako bo pred njimi oživela Soča, Doberdob, Solun itd. Celotopovi bodo grmeli v njihovih ušesih... S tem jim bo rastla tudi državljanska samozavednost, ki bo slonela na tradiciji preteklih junakov dni. Kljub temu da smo za mir, je to vendarle potrebno. Sicer pa zgodovina ni samo vojne, je tudi kulturnega značaja. Imamo nebroj svojih, jugoslovanskih odličnih, nekaj tudi svetovnih kulturnoslovcev. Pri podajanju njihovih životopisov je zopet važen tisti »kako in zakaj« njihovega življenjskega poteka. Še posebej pa je važno to poudarjati, kako njihovo življenje in njihovo delo vplivata na nas in na naše življenje.

Na vrsto prideta še higiena in samovzgoja. Pri higieni podajamo navadno nauke, kako varujemo svoje zdravje. Nikdar tudi tu ne smemo pozabiti tistega »zakaj«. »Kako in zakaj« sta polnovredna, sam »kako« je vreden polovico, sam »zakaj« pa bi bil skoro brez vrednosti. Potrebna pa so tudi predavanja n. pr. »O delu Higienškega zavoda«. »Kaj je bakteriološki zavod« itd. Toda o tem kdaj pozneje. Glede samovzgojnih vprašanj sem istega mnenja kot glede higienskih. Saj samovzgoja prav za prav ni nič drugega kot higiena — duše. Sicer pa naj o tem spregovori kdo drugi! Mnenja pa sem, da morajo vsa predavanja imeti poleg izobrazbevalne tudi vzgojno smer, še več: da mora ta biti jedro vsega dela.

Imamo še kmetijska in priložnostna predavanja. Tudi teh se tiče isto vodilo »kako in zakaj«.

Upam, da sem omenil predavanja vseh vrst. Iz povedanega pa se po mojem mnenju razvije sledeče diferenciranje predavanj po učnih stopnjah.

Pero Horn.

Stanovska organizacija JUU

Iz sekcije

—s Sreskim učiteljskim društvom. III. banovinska skupščina JUU, ki se je vršila 17. in 18. avgusta 1933., je sprejela predlog gospodarskega odseka, da se ustanovi pri sekciji obrambni sklad, ki naj služi za pravno razčiščenje načelno važnih zadev. V ta sklad prispeva vsak član JUU sekcije za dravsko banovino po 5 Din do konca poslovnega leta. Sklenjeno je bilo, da se pošlje predlog za ustanovitev obrambnega sklada še vsem sreskim učiteljskim društvom v izjavo. Ker se je velika večina s. u. dr. izjavila za predlog in so nekatera društva že poslala po 5 Din za vsakega člana, prosimo še ostala s. u. društva, da pred zaključkom letnega obračuna, nakazujejo blagajni sekcije JUU v Ljubljani po 5 Din za vsakega člana.

—s Upraviteljsva osnovnih šol naprošamo, da posredujejo pri krajevnih šolskih odborih v svrhu poravnave zaostale naročnine za pedagoški list »Popotnik«. — Uprava.

—s Vsa sreska učiteljska društva naprošamo, da poravnajo vse zaostanke in redna plačila napram sekciji najkasneje do 15. junija t. l. Društva, ki ne bodo poravnala svojih obveznosti ne morejo biti zastopana na banovinski in državni skupščini.

—s Učitelji občinski odborniki. Zel Jan-ko in Resman Rado v občini Apače, Mavrič Karol v občini Gor. Radgona, Mikl Ciril in Stopar Slavko v občini Ljutomer, Miloš Tajnik, š. upr. v Slov. Bistrici v občini Slovenska Bistrica-mesto in Anton Podvršnik, š. u. v Šmartnu na Pohorju v občini Šmartno ob Paki.

Iz društev:

= JUU — SRESKO DRUŠTVO KRANJ bo zborovalo v sredo 16. maja t. l. ob 9. uri na deški šoli v Kranju s sledečim dnevnim redom: 1. Situacijsko poročilo. 2. Računstvo v narodni šoli, predava tov. Rapč VI. 3. Volitev delegatov. 4. Stanovski razgovori. ODBOR.

= OPOZORILO ČLANSTVU SRESKIH UČITELJSKIH DRUŠTEV LJUBLJANA, LJUBLJANA OKOLICA VZHODNI IN ZAHODNI DEL, KAMNIK IN LITIJA. Predvidoma se bo vršilo 19. t. m. ob 9. uri v dvorani hotela Union v Ljubljani skupno zborovanje zgoraj navedenih s. u. društev. Definitivno objavo bomo priobčili v dnevnih in prihodnji številki »Učiteljskega tovariša«.

= JUU SRESKO DRUŠTVO V SLOVENSKI BISTRICI zboruje v sredo dne 16. maja 1934. ob 8. uri dopoldne v Makolah z običajnim dnevnim redom. Od postaje Poljane vozi avtobus. — Pridite vsi. — Miloš Tajnik, t. č. predsednik.

Poročila:

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA-MESTO je zborovalo v petek, dne 16. marca t. l., zvečer. Zborovanja se je udeležilo precejšnje število članstva, ki je uvodoma počastilo spomin pokojne članice, tov. Milene Fister-Matičeve.

Poročilo o tekočih zadevah je sledilo čitanje okrožnic in situacijsko poročilo z debato o internih organizacijskih zadevah, podrobnih učnih načrtih, redukciji državnih nadbne — poročenih učiteljic, zaščiti stanu in zastopstvo učiteljstva v ljubljanskem občinskem svetu.

Na osnovi konkretnih dokazov je članstvo ugotovilo, da je možno brez redukcij namestiti vse brezposelne učiteljske abituriente in popolnoma izpolniti učiteljski stalež, ako bi naša država drugje upravičeno štednja, ki bi socialno manj prizadela kakor štednja pri plačilih poročenih učiteljic.

Največ zanimanja je vzbudilo poročilo o predlogu obč. svetnika g. Jos. Turka glede učiteljske stanarine. Po vsestranski debati je članstvo soglasno sprejelo predlagano resolucijo, ki je bila objavljena v »Slov. narod« in 32. števil. »Učit. tovariša«.

Ker se tudi v drugih javnih kulturnih in političnih organizacijah dogajajo slučaj, da se podcenjuje delo učiteljstva in napada naš stan, se je sklenilo sklicati sestanek učiteljev — javnih funkcionarjev — z odborom, kjer se bo sklepalo kaj se je storilo v obrambo stanovskih interesov in kaj bo potrebno v bodočnosti.

Ob sklepu podrobne razprave je članstvo odobrilo postopanje sekcije glede spora v JUU in izrazilo željo, naj tudi v bodoče deluje v enakem smislu. Po določitvi glavnega poročevalca o podrobnih učnih načrtih za prihodnje celodnevno zborovanje je zaključil predsednik lepo uspešno zborovanje.

Predsednik: Josip Mihelič, s. r. Mlekuž Vekoslav, s. r.

+ JUU SRESKO UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SREZ LOGATEC je zborovalo dne 17. marca 1934. v osnovni šoli na Rakeku. Zborovanja se je udeležilo 52 članov, to je 50%.

Tovariš predsednik Doljak pozdravi ob otvoritvi navzoče članstvo, imenoma pa novo vstopivša člana tov. Gardola in Novljana. Poda situacijsko poročilo o obeh pred-